

V. B. Singh v. the State of Punjab and others (Gujral, J.)

ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਾਜ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਵਨ ਦਵਾਦਸ਼ੀ ਮੇਲੇ ਦੇ ਖਾਸ ਦਿਨਾਂ 'ਤੇ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 25.

(8) ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਜੋ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪੱਟਰ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਐੱਸ.ਜੀ

ਐਮ ਐਸ ਗੁਜਰਾਲ ਅਤੇ ਆਰਐਨ ਮਿੱਤਲ ਜੇ.ਜੇ.

ਵੀਬੀ ਸਿੰਘ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਰ।

◆ 1968 ਦਾ CW 2292.

_16 ਅਕਤੂਬਰ 1974

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950— ਧਾਰਾ 16(2) ਅਤੇ (4), 341 ਅਤੇ 366(24)- ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ) ਆਰਡਰ (1950)- ਧਾਰਾ 341 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ— ਕੀ ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਜਾਂ ਸੰਘ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਉਹ ਖੇਤਰ ਜਿਸ ਲਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ—ਇੱਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ— ਕੀ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਪੱਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਇੱਕ ਖਾਸ ਰਾਜ—ਕੀ ਧਾਰਾ 16(2) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 341 ਅਧੀਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਇੱਕ ਰਾਜ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਅਨੁਛੇਦ 341(1) ਵਿੱਚ "ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਅਤੇ "ਉਸ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਨਾਲ ਹੈ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਲਈ

ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ। ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ) ਆਰਡਰ ਦੇ ਤਹਿਤ। 1950 ਵਿਚ ਵੀ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਅਤੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਨੁਛੇਦ 16(1) ਅਤੇ (2) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਾਂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਫਤਰ। ਧਰਮ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਜਾਂ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਆਦਿ। ਇਸ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਧਾਰਾ 16(4) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗੀ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 16(1) ਅਤੇ (2) ਆਈ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਧਾਰਾ 116((2) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ 116(4) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਨਮ ਜਾਂ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਆਰਡਰ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 16(2) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਆਰਟੀਕਲ 16(4) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ। ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨਾ।

1973 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ 16 ਅਕਤੂਬਰ, 1974 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਲ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਰਜਿੰਦਰ ਨਾਥ ਮਿੱਤਲ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਮੈਂਡਮਸ, ਕੁਆਰਟੋ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੇਂ ਰਿੱਟ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਅਤੇ 6 ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ (ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਾਖਾ) ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਸ੍ਰੀ ਜੇ.ਐਲ.ਗੁਪਤਾ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ .

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 1 ਤੋਂ 3 ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਡੀ.ਐਨ. ਰਾਮਪਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ।

V. B. Singh v. The State of Punjab and others (Gujral, J.)

ਨਿਰਣਾ

(1) ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ (ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਬ੍ਰਾਂਚ) ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਗਈ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 3 ਮਈ, 1965 ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਵੀ.ਬੀ. ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਨ, ਨੂੰ ਲੜੀ ਨੰ: 331 ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 5 ਅਤੇ 6, ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਸੀ. ਨਰਿਆਲਾ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਬਘੈਰ ਸਿੰਘ ਤੇਜੀ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਲੜੀ ਨੰਬਰ 333 ਅਤੇ 358 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਅੱਠਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਅਤੇ 6 ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਉਸਨੇ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨੁਕਤਾ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਸ੍ਰੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ, ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ, ਪੰਜਾਬ, ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਸੀ. ਨਰਿਆਲਾ, ਸਬ-ਜੱਜ-ਕਮ-ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਮੀਦਵਾਰ।

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ੍ਰੀ ਜੇ.ਐਲ. ਗੁਪਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਹੀ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 16(2) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਵੇਗਾ। , *i*⁹¹

(4) ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 16(2), 16(4), 341 ਅਤੇ 366 (24) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ) ਆਰਡਰ, 1950 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ

“16. (2) ਕੋਈ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ, ਸਿਰਫ਼ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਲਿੰਗ, ਵੰਸ਼, ਜਨਮ ਸਥਾਨ, ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। .

ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ, ਜੋ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਰਾਜ।

341. (1) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਇੱਕ ਰਾਜ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਨਤਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮੂਹ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਸ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ।

2.) ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ (I) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਗਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

366. ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਮਤਲਬ ਕਿ-

24.) “ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ” ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

V. B. Singh v. the State of Punjab and others (Gujral, J.)

ਸੀਵਿਯਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ) ਆਰਡਰ, 1950।

2. ਇਸ ਆਰਡਰ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇਸ ਆਰਡਰ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਭਾਗ I ਤੋਂ XIII ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ, ਜਾਤਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਉਹਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਹਿੱਸੇ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।"

"ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 341 ਅਧੀਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਇੱਕ ਰਾਜ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਅਨੁਛੇਦ 341(1) ਵਿੱਚ "ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਅਤੇ "ਉਸ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੈ। ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਲਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੀਵਿਯਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ) ਆਰਡਰ, 1950 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਆਰਡਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਦੇ ਭਾਗ I ਤੋਂ XIII ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਆਰਡਰ ਦੇ 2 ਆਰਡਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਹੈ। ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਹਿੱਸੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਸਨੀਕ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਅਤੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਆਰਡਰ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਯੂਪੀ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਰਾਜ. ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ

ਕੇ. ਅੱਪਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਡਾਕ ਅਤੇ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਉੜੀਸਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੁਆਰਾ :

ਧਾਰਾ 341(1) ਵਿੱਚ “ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ” ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਵਾਲਾ “ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ” ਵਾਕੰਸ਼ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 342(1) ਵਿੱਚ “ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ” ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਵਾਕੰਸ਼ “ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ” ਅਰਥ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ* ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੱਸੋ ਕਿ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਉਹ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ (ਨਿਵਾਸ ਦੀ ਲੋੜ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 1957, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ) ਆਰਡਰ, 1950 ਦਾ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 2, ਉਪਰੋਕਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਭਾਗ I ਤੋਂ XII ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ "ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਹ ਹਿੱਸੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਆਰਡਰ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਲਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਕੌਂਡਾ ਕਪੂਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ, ਉੜੀਸਾ ਦਾ ਪਰਮਾ ਨਿਵਾਸੀ ਸੀ। ਉਕਤ ਕਬੀਲੇ ਨੂੰ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਉੜੀਸਾ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।"

(1) ਏਆਈਆਰ 1969 ਉੜੀਸਾ 220।

V. B. Singh v. the State of Punjab and others (Gujral, J.)

(5) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 16(1) ਅਤੇ (2) ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਸਲ, ਧਰਮ, ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਦਫਤਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਆਦਿ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। (ਇਸ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਧਾਰਾ 16(4) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ), ਰਾਜ ਆਈ-ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗੀ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 16(1) ਅਤੇ (2) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਛੇਦ 16(2) ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਮਨਾਹੀ ਧਾਰਾ 16(4) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ। ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਧਾਰਾ 16(2) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਆਰਟੀਕਲ 16(4) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਹੋਵੇ।

(6) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 2)16(2) ਅਤੇ (4) ਦੀ ਇਸਬੀਆਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 341 ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਆਰਡਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਜਾਤੀ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 16(2) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਟੀਕ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਧਾਰਾ 16(4) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜਨਮ ਜਾਂ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਡਵਾਂਸਡ ਵਜੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਧਾਰਾ 341 ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਆਰਡਰ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਕਬੀਲਾ ਉਸ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਹੋਵੇ।

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ • ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

(7) ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, I1 ਇਸ ਵਿੱਚ ਨੋਰੀਮੇਰਿਟ ਲੱਭਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਿੱਤਲ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਬੀ. ਆਰ ਤੁਲੀ ਅਤੇ ਏ. ਐਸ. ਬੈਂਸ ਜੇ. ਜੇ.

ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਵਰਧਨ ਦਾਸ ਅਤੇ ਓ. ਟੀ.: ਉਸਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1967 ਦਾ ਸੀ ਡਬਲਿਊ ਨੰਬਰ 2692

5 ਨਵੰਬਰ 1974 ਈ

ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ (1911 ਦਾ III)— ਧਾਰਾ 192— ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ (1922 ਦਾ IV)— ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਅਤੇ 28— ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 192 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ—ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਉਸੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਧਾਰਾ 24, ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ "ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ" ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। "ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ" - ਕੀ "ਯੋਜਨਾ" ਸਕੀਮ ਉੱਤੇ ਤਰਜੀਹ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1922 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਕਸਬਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵੱਡੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਲਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ, 1911 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੇ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਚੋਵਾਂ ਐਕਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਲਟ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਾਸ ਸਕੀਮ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਵਿਕਾਸ ਸਕੀਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇਲਾਕਾ, ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਇਲਾਕੇ ਲਈ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਉਲੀਕਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਲਾਕਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਲਈ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ